

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, 06 kwietnia 2022 r.

DLPK-I.070.10.2022

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo znak BPS.DKS.KU.0401.10.2022 z dnia 11 marca 2022 r. dotyczące prowadzenia prac nad inicjatywą ustawodawczą Komisji Ustawodawczej Senatu RP w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 665) i prośby o przedstawienie opinii wobec proponowanych rozwiązań, uprzejmie informuję, że proponowane w tym projekcie regulacje nie zasługują na akceptację.

Inicjatywa ustawodawcza Senatu RP ma na celu – jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 665) – wydłużenie terminu do wniesienia apelacji w postępowaniu karnym w sprawach zawiłych i skomplikowanych, w których sąd, sporządzając uzasadnienie wydanego wyroku, skorzystał z instytucji przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia. Ponadto jak wynika z uzasadnienia projektu „Projektowana nowelizacja ustawy zainspirowana została stanowiskiem Rzecznika Praw Obywatelskich, który zwrócił się z prośbą o rozważenie przez Komisję Ustawodawczą Senatu podjęcia działań legislacyjnych, które spowodują wydłużenie terminu do wniesienia apelacji w postępowaniu karnym w sprawach szczególnie skomplikowanych, w których sporządzone uzasadnienie jest obszerne.”.

Projektowane w druku senackim nr 665 zmiany obejmują:

- propozycję dodania w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534 z późn. zm.) dalej jako „k.p.k.” art. 445 § 1a w brzmieniu:

”§ 1a. W wypadku przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku termin, o którym mowa w § 1, wynosi miesiąc. O terminie tym sąd zawiadamia stronę

doręczając jej wyrok z uzasadnieniem. Jeżeli w zawiadomieniu termin ten wskazano błędnie, a strona się do niego zastosowała, apelację uważa się za wniesioną w terminie.”

- przepis przejściowy, zgodnie z którym projektowany art. 445 § 1a k.p.k. będzie miał zastosowanie również do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Odnosząc się do projektowanych zmian Kodeksu postępowania karnego pokreślenia wymaga, że w obowiązującym stanie prawnym, co również wskazano w uzasadnieniu projektu, obowiązuje jednolity termin na wniesienie apelacji w każdej sprawie rozpatrywanej w postępowaniu karnym. Zgodnie z art. 445 § 1 k.p.k. w każdym wypadku wynosi on 14 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od daty doręczenia mu wyroku z uzasadnieniem. Kodeks postępowania karnego nie przewiduje żadnej możliwości przedłużenia tego terminu.

Trzeba mieć także na względzie, że proponowane w opiniowanym projekcie rozwiązanie stanowiłoby nieuprawniony wyłom w zawitości terminów do wnoszenia środków zaskarżenia wskutek modyfikowania ich kodeksowych granic dość swobodną decyzją prezesa sądu o przedłużeniu bądź nie terminu do sporządzenia uzasadnienia. Zważyć bowiem należy, że choć w uzasadnieniu argumentowano to potrzebą wprowadzenia takiej regulacji w odniesieniu do spraw, w których przedłużenie nastąpiło z uwagi na „zawilość lub skomplikowanie” sprawy, to jednak nie koreluje to z normatywną częścią projektu, który dotyczy każdego „wypadku przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku”.

O ile w szeregu spraw, w szczególności wielowątkowych, wielopodmiotowych oraz skomplikowanych pod względem prawnym, gdzie uzasadnienia wyroków są bardzo obszerne (przykładowo można wskazać, że uzasadnienie wyroku w sprawie tzw. afery Amber Gold liczy 9345 stron i zajmie około 47 tomów akt sprawy¹), nie jest możliwe sporządzenie takiego uzasadnienia w terminie 14 dni, określonym w art. 423 § 1 k.p.k., to ustawodawca, przewidując takie przypadki, umożliwił przedłużenie przez prezesa sądu tego terminu na czas oznaczony w sprawie zawilej (art. 423 § 1 k.p.k.). Co więcej, art. 423 § 1 k.p.k. od 2019 r. umożliwi przedłużenie przez prezesa sądu na czas oznaczony terminu na sporządzenie uzasadnienia wyroku także z innej ważnej przyczyny.²

Oceny zatem projektowanej regulacji należy dokonać łącznie z dyspozycją art. 423 § 1 k.p.k., który jako podstawę przedłużania terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku

¹<https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2020-07-29/powstalo-uzasadnienie-wyroku-ws-amber-gold-ma-ponad-9-tys-stron/>

² Przepis art. 423 § 1 k.p.k., w obecnym brzmieniu został wprowadzony przez art. 1 pkt 70 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2019.1694) i obowiązuje od dnia 5 października 2019 r.

przewiduje, że może mieć miejsce nie tylko w sprawie „zawilej”, ale również „z innej ważnej przyczyny”, a więc także leżącej po stronie zobligowanego do sporządzenia uzasadnienia sędziego (takiej jak urlop, choroba sędziego czy inna usprawiedliwiona nieobecność) czy związanej z pracą sądu, która to przyczyna organizacyjna nie ma nic wspólnego ze skomplikowanym charakterem sprawy karnej. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na niespójność uzasadnienia projektowanej regulacji z jej częścią normatywną, co powoduje, że projektowana regulacja jest zbyt szeroka.

Przyjęcie proponowanych rozwiązań nie pozostanie także bez wpływu na dynamikę postępowań – doprowadzi bowiem do sytuacji, w których w sprawie jednego oskarżonego o czyn, np. prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości, termin do wniesienia apelacji wydłuży się z 14 dni do miesiąca, a tym samym odsunie się w czasie uprawomocnienie wyroku tylko z tego względu, że termin do sporządzenia uzasadnienia był wydłużony z powodu „innej ważnej przyczyny”, a inny oskarżony o taki sam czyn z art. 178a k.k. tylko z tego względu, że sąd sporządził uzasadnienie w terminie przewidzianym w art. 445 § 1 k.p.k., będzie zobowiązany do wywiedzenia apelacji w ciągu 14 dni. Powyższe będzie stanowić nierówność i rażące dysproporcję w zakresie uprawnień stron w sprawach o takim samym ciężarze gatunkowym.

Ponadto podkreślenia wymaga, że ujęte w projekcie rozwiązanie stanowi nieadekwatne – bo nieuwzględniające odmienności postępowania cywilnego i karnego, zwłaszcza w zakresie ich celów – przetransponowanie na grunt procedury karnej przepisu art. 369 § 1¹ k.p.c., stanowiącego, że: *„W przypadku przedłużenia terminu do sporządzenia pisemnego uzasadnienia wyroku termin, o którym mowa w § 1, wynosi trzy tygodnie. O terminie tym sąd zawiadamia stronę doręczając jej wyrok z uzasadnieniem. Jeżeli w zawiadomieniu termin ten wskazano błędnie, a strona się do niego zastosowała, apelację uważa się za wniesioną w terminie.”*. Uzasadnienie projektu nie wskazuje także z jakich względów odmiennie niż w procedurze cywilnej w przypadku spraw karnych projektowany jest dłuższy bo aż miesięczny termin do sporządzenia i wniesienia apelacji w przypadku przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia w postępowaniu karnym.

Nie sposób także stracić z pola widzenia, że regułą postępowania karnego zawartą w art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k. jest, by przepisy tego kodeksu miały na celu takie ukształtowanie postępowania karnego, aby rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie. Projektowane regulacje mogą jednak nie tylko przyczynić do przewlekłości postępowań, ale i stworzyć pole nadużyć, w szczególności w sprawach, w których termin przedawnienia karalności czynu zarzuconego oskarżonemu nie jest odległy.

Wreszcie wskazać należy, że do Ministerstwa Sprawiedliwości nie wpływały postulaty pełnomocników stron (adwokatów, radców prawnych) o wydłużenie przysługującego stronom terminu do wywiedzenia apelacji w przypadku, gdy w sprawie, z uwagi na niemożność sporządzenia uzasadnienia wyroku, prezes sądu przedłużył ten termin na czas oznaczony w myśl art. 423 § 1 k.p.k.

Mając na względzie przedstawioną argumentację i uwagi wyrażam opinię, że projektowane rozwiązania legislacyjne należy ocenić negatywnie.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości

Marcin Warchol

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/